

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 508/06
04.07.2007. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Слободана Дражића, председника већа, Биљане Драгојевић, Власте Јовановић, мр Љубице Јеремић и Споменке Зарић, чланова већа, у спору тужиле АА, чији је пуномоћник адвокат АБ, против тужене ББ, чији је пуномоћник адвокат БА, ради опозива поклона односно утврђења ништавости уговора о поклону и исплате, одлучујући о ревизији тужиле против пресуде Окружног суда у Суботици Гж.87/05 од 22.11.2005. године, у седници одржаној 04.07.2007. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Окружног суда у Суботици Гж.87/05 од 22.11.2005. године.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Суботици П.1256/2001 од 14.07.2004. године, одбијен је тужбени захтев за опозив уговора о поклону од 01.10.1998. године, овереног код истог суда под Ов.бр.8873/98 од 05.10.1998. године и уговора о поклону од 23.09.1999. године, овереног код истог суда под Ов.бр.5026/99 од 23.09.1999. године, оба закључена између тужиле као поклонодавца и тужене као поклонопримца, као и захтев за враћање ранијег земљишно-књижног стања на начин као у изреци, затим да се тужена обавезе на предају означених непокретности тужили и да по основу неоснованог обогаћења плаћа тужили од 08.10.1999. године па убудуће 920,00 динара месечно са законском затезном каматом од доспелости сваке поједине рате до исплате (став 1.). Одбијен је и евентуални тужбени захтев да се утврди ништавост оба уговора о поклону ближе означена у изреци, као и да се обавезе тужена на предају непокретности тужили и исплату месечних износа по 920,00 динара почев од 08.10.1999. године па убудуће, са законском затезном каматом (став 2.). Тужила је обавезана да туженој накнади трошкове поступка у износу од 37.500,00 динара (став 3.).

Пресудом Окружног суда у Суботици Гж.87/05 од 22.11.2005. године одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у оквиру овлашћења из чл.386. ранијег ЗПП ("Сл.лист СФРЈ" бр.4/77 ... "Сл.лист СРЈ" бр.3/2002) који се примењује на основу чл.491. став 1. и 4. ЗПП ("Сл.гласник РС" бр.125/04) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл.354. став 2. тач.11. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни других повреда поступка које би у смислу чл.385. став 1. тач.1. и 2. ЗПП могле представљати дозвољен и оправдан ревизијски разлог, на које ревизија само паушално указује.

Према утврђеном чињеничном стању тужена, рођена 19__ године је усвојено дете тужиле и њеног првог супруга. После развода њиховог брака тужена је поверена на бригу и васпитање тужили као мајци и она је наставила да то чини заједно са својим другим супругом. Тужена је случајно у породици сазнала да је усвојена и трагом тог сазнања је пронашла своју природну мајку у ВВ, преселила се код ње и живела са њом од 19__ до 19__ године против воље својих усвојитеља, за које време са њима није контактирала. У том периоду се први пут удала и родила ћерку ГГ 19__ године. Те године је дошло до помирења странака. Тужила је тада опростила туженој уз изјаву да она не може имати две мајке. На њено тражење тужена је дала обећање да неће више контактирати са природном мајком. Развела се 19__ године и исте године се поново удала а 19__ године је родила другу ћерку ДД. После помирења, односи између странака и њихових породица су били добри, испуњени међусобном наклоношћу, љубављу и поштовањем. Са намером да помогне ћерки да реши стамбено питање јер је са породицом живела као подстанар, тужила је овереним уговорима из 1998. и 1999. године поклонила туженој свој сувласнички део од 1/2 на земљишту и 1/4 на кући, стечен у првом браку. На основу тих уговора, тужена се укњижила као власник поклоњене непокретности и на основу судске пресуде се уселила у део куће површине 30 м2, на којој је други сувласник њен отац усвојитељ.

Тужена се 2000. године разболела од _____. Сада је пензионер. Тужила се мајчински бринула о њој за време лечења и материјално је помагала. По погоршања односа странка дошло је 2001. године када је

време je teži i materijalno je pomagala, do potpisivanja odnosa stranaka došlo je 2001. godine kada je tužilja saznala da tužena ponovo odlazi kod svoje prirodne majke. U njihovom žučnom razgovoru tužilja je tražila da se tužena определи ко јој је мајка, јер не може имати две мајке. Туžена се изјаснила да се не може одрећи природне мајке иако туžилју сматра својом правом мајком. То туžилja није могла да прихвати и саопштила је туžеној да је између њих две све готово, да не може да јој опрости и тражила је враћање учињених поклона. Туžена је вратила покретне ствари а одбила је да врати непокретност, што је довело до овог спора. Међу странкама су у међувремену односи потпуно прекинути, што туžилји тешко пада. Поклоне је дала туžеној без икаквих услова, мотивисана жељом да помогне ћерки у решавању стамбеног питања и у очекивању да ће јој она узвратити помагањем у старости.

Полазећи од утврђених чињеница, нижестепени судови су правилном применом материјалног права пресудили да одбију основни захтев за опозив поклона због грубе неблагодарности поклонопримца и евентуални захтев за утврђење ништавости уговора о поклону због губитка мотива, јер за то нису испуњени законски услови. За своје одлуке дали су ваљане и потпуне разлоге које у свему прихвата Врховни суд.

Опозив уговора о поклону није регулисан позитивним правом, па се на спорни однос странака примењују правна правила имовинског права. Према правном правилу садржаном у параграфу 567. тач.б. Српског грађанског законика, постоји услов за опозив поклона ако је поклонодавац испољио према поклонопримцу велику неблагодарност, повређивањем његових личних добара, живота, тела и части и нарушавањем његове слободе и имања. Велика или груба неблагодарност, коју материјално право предвиђа као услов за опозив поклона, је правни стандард о чијем постојању суд закључује на основу свих околности конкретног случаја, ценећи га вредносним мерилима заснованим на правилима морала и добрих обичаја, као и схватањима одређене средине. Нижестепени судови су правилним тумачењем прописа и савесно размотрили све аспекте сложених односа странака као мајке и ћерке из односа потпуног усвојења. На основу тога су потпуно исправно закључили да се поремећај тих односа не може приписати само у кривицу једне стране, конкретно туžене и да се њено понашање према туžилји, условљено захтевима и понашањем туžилје према њој, не може окарактерисати као груба незахвалност поклонопримца која би у смислу цитираног правног правила створила услов за опозив поклона.

Жеља туžене да зна своје порекло и да одржава однос са биолошким родитељем је природна и не треба да вређа туžилју. Право на порекло и идентитет је природно право сваког човека, па и детета, гарантовано у члану 7. Конвенције о правима детета, одредбом чл.64. Устава РС и чл.59. Породичног закона. Туžена није исказала непоштовање и грубу неблагодарност према туžилји као својој мајци усвојитељи тиме што је после сазнања за своју системску болест поново успоставила контакт са својом природном мајком. Право да зна своје порекло и упозна своје природне родитеље представљају елементе и садржину права на дом и породични живот гарантованих и одредбом чл.8. Европске конвенције о људским правима и основним слободама. Ови међународни стандарди и ратификовани документи се у складу са Уставом непосредно примењују као део нашег унутрашњег права. С тим у вези, другачије тумачење и правна оцена понашања туžене у спорном односу странака представљали би неоправдано и недозвољено задирање у њено природно право везано за порекло, идентитет и породични живот.

Правилна је и оцена нижестепених судова у вези са непостојањем услова из чл.52. Закона о облигационим односима за ништавост уговора о поклону због непостојања основа, односно мотива код овог уговора без накнаде. Жеља мајке да помогне и стамбено обезбеди своју усвојену ћерку свакако представља правно дозвољен, моралан и природан мотив учињених поклона, који иначе нису били ничим условљени. Да су и били условљени обећањем и обавезом усвојене ћерке да се одрекне виђања и осећања за њену природну мајку, такав услов не би био моралан ни законит, а тиме ни пуноважан. Потпуним усвојењем створен је трајан однос родитеља и детета, па није могао престати због поремећених односа усвојитеља и усвојеника, простом изјавом мајке да више нема ћерку.

Из наведених разлога, нижестепени судови су правилно пресудили одбијањем оба захтева туžбе, па је Врховни суд на основу чл.393. ЗПП, одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа-судија

Слободан Дражић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

ВС